

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пом.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 430 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Львівський: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Історичні протести.

Альзаські посли проти анексії.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 17. березня 1928.

I.

У французькому Національному Зборі вголосив альзаський посол Грожан для 1. вересня 1871 р. такі слова протесту:

„Потоптанням усієї справедливості і ганебним надужиттям сили вилані під панування чужинців... альзаське ще раз безправним і неогоручим договором, який розпорядкається нами без нашої згоди.

„Право і обов'язок доходити прав наших осталися на завжди отверті для всіх нас і кожного з нас у формі і в мірі, диктованій нам совістю.

„В хвили, коли кидаємо цю палату, в якій не можемо далі засідати, так мимо горячі нашого болю, наші серця наших знаходимо почуття адячності для тих, котрі протягом шести місяців не вгадали захищати нас, так неварушимо приязня до батьківщини, від якої насильством нас відорвано.

„Наші бажання дуть слідом за Вами і з повною вірою в будучність ми ждемо, що відроджена Франція заверне назад колесо долі.

„Ваші брати в Альзасі і Льотарингії, відорвані топер від спільної Батьківщини, збережуть для Франції, відсутній від їх хат, синівську любов аж до дня, коли вона повернеться, щоб там знов заняти своє місце”.

II.

Ці слова протесту проти насильства і безправства, зворушуючі слова адячності для національної армії, слова глибокої віри в поворот Соборної Франції в пророчи слова левності в будучній розгром тріумфуючого хвилево ворога — почула розгромажена Франція і її переможці дня 1. березня 1871 року з уст посла Грожана. Це була заява, підписана всіма альзаськими послами, а яна однаково проста в проречиста, як болюча: Заява ця була останньою заявою представників Альзасії, анексованої Німеччиною, у французькому Національному Зборі. Вона врізалася в пам'ять кожного альзасця і кожного французя, слідом за попередньою заявою альзаських послів з дня 17. лютого 1871 р., відчитаною в тому самому Зборі послом Келером, одним з вождів французьких партизанців (Франтірів).

III.

„Альзасія і Льотарингії — читає Келер — не хотять перейти під Німеччину... Ці дві провінції, безупинно, від віків виставлені на ворожі удари, постійно посягалися за національну велич; своєю кров'ю вони припечатили нерозривний договір, що виже їх з Соборною Францією. Коли сьогодні простягаються на них чужинські руки, вони поперев перешкод і всіх можливих небезпек, під ярмом полонника

підтверджують свою неохитну вірність Батьківщині...

„Франція не може зректися Альзасії; вона не хоче виставити на смертну небезпеку свою національну єдність, позбуваючися тих, котрі споконвічною посвятою патріотичною здобули собі право, щоб ціла країна боронила їх проти ватії ворожого насильства... Франція може потерпіти удари насилля, вона не може їх морально санкціонувати.

„Європа не може погодитися на анексію Альзасії і Льотарингії, під загрозою, що я вона своєю чергою впаде жертвою замаху, якому вона потурала. Новітня Європа не може дозволити, щоб ворог захопив цілий наріж наче стадо худоби, вона не може на віки вічні остати глибоко на невтішних протестах душеної людності... Мир, заключений ціною добичі і наїзду буде тільки руйнівним завішанням зброї, а не оключним миром. Він буде для всіх тільки приводом внутрішніх заворушень, законною і постійною (légitime et permanente) провокацією до війни.

„В доказ чого беремо наших земляків у Франції та уряди і народи світа цілого за свідків, що заздлагаді вважаємо неіснуючими і необов'язуваними всі акти і договори, які погоджувалися зі задачею ворогові Альзасії і Льотарингії.

„Проголошуємо оцим як неварушимо право альзасців остати членами французької нації і держави і клеємося іменем своїм і іменем наших земляків наших домагатися права цього вічно, всіма можливими шляхами і проти всіх узурпаторів”.

IV.

Одначе протести і прокляти, хоч як оправдані, ходу подій не змінили

— поквито. Національний Збір розгромленої країни мусів признати докований факт втрати Альзасії.

Права, навіть розгромажена і лежача на землі Франція, признала тільки докований факт анексії, але на моральну адячу вона навіть серед найближчого приниження не пішла. Навіть Бісмарк і Мольтке мусили відступити від свого первісного домагання видерти від переможених заяву про *desinteressement*.

Альзасія попала під ярмо — на цілий 47 років. Та посли її ніколи не признали законності анексії. Перше альзаське представництво до німецького парламенту було вибрано 1. лютого 1874 р. До виборів тих альзасців ішли одною лавою — монархісти з республіканцями і соціалістами, католики з протестантами і жиди — тай вибрані з усіх тих таборів посли зложили 18. лютого 1874 устами посла Тайча спільну заяву проти анексії Батьківщини ворогами.

Повторили в поважній і достойній тоні зміст протестів, які ми висловили навели, посол Тайч звернувся до представників німецького уряду і народу з ось якою острогою, що — знаємо це кині — здійснилася далеко швидше ніж тріумфуючий і переможний противник мій підозрювати.

„Данове, — говорив він — які важні вигляди на будучність? Захисці той ери миру і братерства, яку ви могли установити 1871 року, ви перебачаєте — ми цього певні — а ще більшим ніж ми острахом нові війни, тобто руйну і смерть, що нахлинуть на ваші зати.

„Послухайте нас, виступіть від цієї політики, яка нищить нас та яка підризує будучність вашої нації. Ви сильні і могутні сьогодні, і ви можете нам віддати що нам належить, не роблячи ніякої посяти в вашої любові власної. Дайте нам справедливість, данове, і ми забудемо ті три роки терпіння і мук, аби намятати тільки про вашу нездатність з останньої години”.

То був горох об стіну. За те заплатила Німеччина солено у Версалі 1919 року. І далі за це вона дуже солено платити.

В. Панейко.

Після виборчого бою.

підсумки і висновки

IV. Північні українські землі.

3. Висади виборів на Холмщині, Підляшші і Поліссі.

Вже попередньо зазначили ми, що — переходячи до Холмщини, Підляшші і Поліссі — відчуємо своє повне безсилля. Досі нігде, ні в пресі, ні поза нею, не зважаючи на всі наші вперті пошування, не довелось нам зустріти виборчих цифр з мішаної українсько-польської території (Холмщини і Підляшші), та з українського Поліссі. А й ті частинні цифрові дані, які маємо, дуже поверховні і непевні. З холмсько-підляської і поліської території значайно не подавано цифр, зібраних поодинокими листами, тільки приділ мандатів для тих лист, що вийшли побідниками.

З роздертої холмсько-підляської області, роздертої в той спосіб, що повіті з українською більшістю

втоплено при допомозі штудерної виборчої геометрії в польській чи спольонізованій національній території, маємо сякі-такі дані лише з округи 26 (Люблин-Холм) і 27 (Замость-Білгород-Томашів). Округи 25 (Біла-Володава) і 28 (Красностав-Грубешів) промовляють до нас тільки неточними і непевними цифрами побідників лист.

В округах 26-ї і 27-ї українські листи (8-ка і 18-ка) здобули 38.180 голосів, з чого на 8-ку (Сель-Роб-Правниця) припадає 15.998 голосів, а на 18-ку — 22.182 голосів. В окрузі 27-ї (Замость-Білгород-Томашів) Сель-Роб-Правниця з трудом здобула один мандат, осигнувши там 10.245 гол. Більшова листа (18-ка) не здобула на холмсько-підляській території ані одного мандату. Ко-ліб ми хотіли робити припущення, то можна сміло твердити, що на

Холмщині і Підляшші українці здобули (разом з округами 25-тою і 28-ю) кругло 50—60.000 голосів, себ-то менш-більш 12—15 проц. всіх голосів.

У виборах 1922 р. тодішня 16-ка (батьок непольських народів) здобула на холмсько-підляській території 105.942 голосів і 5 мандатів до союму. Тепер кількість голосів впала до половини, а кількість мандатів до пятої частини. З 20-тих холмсько-підляських мандатів 19 здобули поляки, а тільки один українці.

3 Поліссі: округи 59 (Бересть) і 60 (Пинськ) не маємо навіть таких даних, як з Холмщини і Підляшші. Знаємо лише, що в окрузі 59-тому (берестейському) „Батьок співпраці з урядом” здобув 3 мандати, а Сель-Роб-Лівниця — 2 мандати. В пинській окрузі 1-ка здобула 2 мандати, 2-ка (ПНС) — 1 мандат, 8-ка — 1 мандат і 20-ка (росіяни) — 1 мандат. Таким чином з 10-ти поліських мандатів поляки здобули 7, а українські листи тільки 3. Фактично на українців припадає лише 2 мандати бо перший мандат на листі Сель-Роб-Лівниця є мандатом білоруським.

При виборах 1922 р. 16-ка здобула 4 мандати, з того 2 українці, 1 білоруси і 1 жиди.

Коли цифри зі соймових виборів на території Холмщини, Підляшші і Поліссі здебільшого співіти таємницею (дані з Поліссі просто виступили в польських бюлетенях), то зате дещо цифрових даних подають нам сенатські вибори на згаданих територіях. І так у люблінському воєвідстві 8-ка (Сель-Роб-Правниця) здобула 2.796 голосів, а 18-ка — 20.647 голосів, разом 23.443 голосів на всіх 208.879 важких голосів, себ-то 11.50 проц. На Поліссі 8-ка здобула 12.226 голосів, а 18-ка 14.431 голосів, разом 26.657 голосів на всіх 144.529, себ-то 18.50 проц. Всі 10 мандатів до сенату (7 з люблінського і 3 з поліського воєвідств) здобули поляки. У виборах 1922 р. українці здобули були 1 мандат у поліському воєвідстві.

Розподілу голосів між поодинокі українські партії на північно-українських землях неможливо перевести вже хочби тому, що там виступали два батьки: 18-ка (українці з жиди і білорусами) та 19-ка (українці з жиди, білорусами і поляками). У 18-ці не дописали ні жиди, ні білоруси, хоч і участь у виборах українських виборців не є світла. Особливо искраво виступає недовдача жидівських голосів у сумі 18-ки. Батьок непольських народів, а особливе батьок українців із жиди на північних землях був довершений з огляду на Холмщину і Підляшші, де самим українцям важко приступати до виборчого бою. У виборах 1922 р. більшова 16-ка здобула на Холмщині 105.942 голосів і 5 мандатів. Годиться зазначити, що на основі польського герепису з 1921 р. чотири холмсько-підляські округи мають 150.812 українського і 208.629 жидівського населення, разом 359.441 зложеного населення. Тоді, як зложено 16-ка дала при виборах 105.942 голосів. Тепер же, коли кількість українського населення на Холмщині і Підляшші без сумніву

*) Перші листи були такі, що 1-ка здобула 2 мандати, а 18-ка 3 мандати. Але при остаточному обрахунку „листки” відвернулися. Сель-Роб-Лівниця унаслідок цього втратила 8.000 голосів і вийшла наважно

абільшлася через поворот евакуованих в Росію й на Україну (після 1922 р.) та природний приріст, коли національно-громадянська свідомість українського населення значно зросла на протязі останніх п'яти літ та коли зросла через природний приріст і кількість жидівського населення, українці з жидами (на дві листи: 8 і 18) здобули лише 50—60 тисяч голосів, себ-то половину того, що в році 1922-ім. З того ясно, що жиди зовсім не голосували на з'явку листу (18-ку), або голосували тільки винятково. Жидівські листи (4 — Бука і 33 — Агада) зібрали на Холмщині і Підляшші понад 25.000 голосів, а решту відано на проурядову 1-ку. Видно, що з'явкові рахунки були базовані на фальшивій основі.

Оперетковий заговор.

Під впливом лектури „Розбіжника Кармелюка“.

Ця книжка збірка преси принесла жартівистий відсоток про оперетковий заговор молодих селянських хлопців у селі Базар, чортківського повіту. Хлопці ті, зібравшись були в гурток і вирішили озброїти на озброєння Тлустого чи навіть Чорткова, але по дорозі їх арештовано (без одного вистрілу!) і посаджено в чортківській тюрмі. Таким чином цілий заговор закінчився дуже легко і в короткий доріг.

Ми звернулися по інформації в цей оперетковий справі до одного українського діла в Чорткові і на основі того, що він міг розповісти про цю аферу, подаємо до відомо нашим читачам ось що:

Сього Базар у Чортківщині положе далеко від повітового центру і від залізничної. Воно останнє село в повіті і межує вже з селами Заліщицьким, Тлустеччині і Бучаччині. І ось в цьому запитому від світа селі прочитали молоді хлопці повість про розбіжника Кармелюка і так собі взяли його подвиги до серця, що рішили й собі поспробувати піти його слідами. А вже найбільше захопилися подвигами Кармелюка мовляди, незвичайно нервовий (впер-таки селянські діти), 17-літній Дмитро Баран. Думка зробити щось в ролі Кармелюка не давала йому спокою, переслідувала його днем і ніччю. Не треба було багато перекопувати йому своїх то-

варів одностайно: Тимка Дутку і Дмитра Кардинала, накопчених тим ділом не менше Барана.

І ось ця трійця вибралася одного гарного дня в дорогу (не було б. п. м.) — до сусіднього села Мухавки, де всі три спинилися на тамтешній фільварку і стали намовляти службу, щоб вона кидала працю і йшла з ними. Робити це так навіно і незручно, що навіть темним формалізм-аналіфабетам їх аргументи видалися смішними, а їх виправда — опереткою. Там усіх трьох арештувала поліція, перед якою вони призналися шпідрау, що хотіли ставити ватагу, яка малаб розібрати найближчі постерунки і амамерувати з тріюном до Тлустого (чи навіть до Чорткова, де стаціонарні поважні владні польського війська). Що мало бути даліше — не знали.

Після арештування тих трьох базарських хлопців поліція перевезла на осередок найдешого в Баран спису майбутніх членів його ватаги численні реалії й арештування в Базарі і в сусідніх селах, м. ін. в Бучачіні зазвичайського повіту. Арештовано, щось 25 хлопців, самих малолітніх. Старшим між арештованими (одиноким) є тільки Олександр Червонок із Золотого Потона в Бучаччині, що був за австрійських часів жандармом. Роля того Червоного в цій оперетковій заговорі покищо неясна, але загально думують, що хтось із тих базарських хлопців був з ним знайомий і намітив його на команданта ватаги — без його відома. При реаліях найдемо між хлопцями в Базарі три крики, три багати, три револьвери, 55 пабоїв і 1 боксер.

Надійшло, що небаком усі опереткові заговорники вийдуть на волю і цим ціла справа буде закінчена остаточно.

„Вільні склади соли“.

(Під увагу новим послам.)

Хлібом-сіллю витяють достойників. Видно, хочуть їм принести в дарі, що найцінніше.

Значіння хліба всім відоме. Сіль — це артикул мати-землиці, потрібний не лише для приправу, але й необхідний для тралання, а найважливіше, запобігає пошестям. Коли забракне соли, населення можеб розохоруватися і вигнати. Наша земля богата в сіль, а держава, під якою живемо, взяла в свої руки тор-

гівлю соли. бо такі несорісні прибутки з неї має. Ну, щож! Воно ж краще, що не лавідує сіллю приватний спекулянт, бо тоді можнаб намішати до неї всякої асички, шкідливої для людського тіла, а так є боляй якась контрола.

В інтересі широким вергов населення довчить, щоб тої соли йому ніколи не забракло, щоб вона була дешева та щоб нею не спекулювали всякі посередники. Досі було так, що гуртітники по містах побирали сіль вагонами просто з саліни, де її виварюють, держали більшу кількість її у себе на складі та відпродавали з малим зарібком дрібним купцям, кооперативам, крамницям. По тенденції засад кооператив: обшанти консумента до продуцента — було це зовсім правильно.

Та в останніх тижнях міністр скарбу впровадив у той коротерийкий запис торговель сілью ще кілька посередників, назвав їх „вільними складами соли“ та дозволив їм держати сіль на продаж дуже великими кількостями. Ті власники „вільних складів“ одержать на основі розпорядку по 200 вагонів соли на кредит, вони будуть розсилати сіль вагонами гуртітникам, але жадають заплати за цілі вагони соли вже згори, бо так наказує розпорядок міністра. В їх магазинах через вилудування із саліни і через заладування до гуртітників подругиєся міхи, сіль понадешається, а кожному мішку троха забракне — а коли прийде до гуртітників сіль брудна, то власники „вільного саліду“ ззальть це на саліду.

За те, що „вільний склад“ одержить від гуртітників готівку згори, від неї гуртітники мусять оплатити відсотки в банку, дістає „вільний склад“ 6 (шість) відсотків зарібку — по правді тільки в „ліхасі“, а гуртітники за все своє ризик тільки 5 (пять) відсотків. Чим не справедливо?

Мало того! Міністр скарбу дозволив „вільним складам“ продавати сіль тем же дрібно — не менше як 1 сотнар (100 кг) і при тому „вільний склад“ заробляє своїх 6 відо, а при тому відбирає гуртітникам 5 відо, разом 11 відо — без вклату гроша!

Вислід буде небаком такий, що соли годі буде по склепах допроситися, а як хто продасть аміну соли, то скаже собі дорожче заплатити. Відкинуть всякі пасари — а бульба буде без соли!

Просимо наших послав звернути на це увагу й оборонити нас від того поганого ліха.

Кооператор.

Перед ювілеєм Т-ва „Січ“.

(Лист з Віана.)

Найстарше українське студентське товариство й одно з найстарших наших товариств увагал, а саме вієнське „Січ“, святкує в найближчих днях 60-ліття свого існування. З тої нагоди відбудеться в неділю 25. п. м. в салі „Т-ва Інженерів та Архітектів“ у I окрузі Віана святковий концерт-академія з добірною програмою, що її виконують виключно члени Т-ва запрошені ними мистці-українці: п-а Сирба, проф. Березинський, п. Савка (бас) і ін. На тому святі будуть вітатися й привітні листи від українських установ та давніших членів, а також від чужинських студентських товариств. Хто хотів би відіслати привіт, просимо писати на адресу: „Studentenverein „Sitsch“, Wien, XVIII, Theresienstrasse 5.

При цій нагоді подаємо українському громадянству до відома, що ювілейний комітет віденської „Січі“ поробив усі зусилля, аби відзначити 60-ліття її існування ще й іншими ділами. А саме: 1) зразковою виставою народної штуки „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ і виданням ювілейної книжки-альманаха.

Виставу „Ой не ходи Грицю“ підготував „Січ“ разом з драматичним гуртком „Сцена“ (режисер проф. Чумак) і в цій штуці має виступити український балет, що з великим успіхом виступав уже на січових вечірках (12. II.). Вистава ця подумана як українська „Revue“ і є обшлана головню на чужу публіку, яка на основі баченого повинна собі зиробити образ про життя-буття українського народу. Нашим старанням є, щоб ця вистава випала якнайкраще.

Щож до ювілейного альманаха, то справа представляється доволі сумно. Досі не дістали ми нізайки ні грошей, ні відповідних матеріалів. На наш поклик у пресі, який мусів дійти до всіх закутків, тільки жнауть українці, відгукуються кождо кілька осіб, які прислали свої спомини. А де решта? Де сотки й тисячі членів вшого Т-ва? Хочемо вірити, що тепер, з приводу ювілейних днів віденської „Січі“, вони зголосяться до нас усі як своїми цінними споминями, так і з датами (нехай і скромними, але асі!) на видання

ГАЛАКТИОН ЧІПКА.

U. Pippa tanzt^{*)}

або

як налагодити виборчий апарат.

Наймоладший містоголова наймолодшої партії заїхав у наймолодше галицьке місто, щоб відбутися передвиборчу на раду. Партія його мала вже програму і гроші, бразувало тільки кандидатів і партійної організації.

В місті, про яке мово, кандидат знайшов. Не надзвичайний то правдо, але заводи лише мале щось, як велике ні-то.

Містоголова заїхав до цього кандидата і після всяких „що чувати“ (як там у Львові) прийшла черга на вибори, їх тактику, стратегію і т. п.

— Тактика виборча! — підняв вісь зуби кандидат і легкоказно підмішався.

— В Галичині ніхто повіття про це не має.

Містоголова потакував, не думаючи про присутніх.

— Думають дурні — проловжав кандидат, — що як зиробити візика, кіл-кадосати, ба навіть кіл-кадосати кіт, то вже все в порядку.

Василик зліз, показуючи зуби, жовті як мизикіт окладеним коником за катеринною виставою.

Містоголова поправився поважно на кріслі.

— Якже ви думаете? — без агітації! Нем немислиме!

— Агітація потрібна — почав кандидат. — Але в тім сук: який? — І я так думаю — проловжав містоголова. — Але аласе діат.

— Будите певні, що по законите Улха

чи радикалів. Ті смішани уваляють собі, що це передовіні нас. В них усе на старий зразок: партія, агітація, партійні фонди.

Слово фонди кандидат на цюла так замаркував, що містоголова мимоголі поманався за кишень.

— То ви думаете, що головна річ фонди? — спитав журнємо.

— Но ні! Це важна річ, навіть дуже важна, але не головна!

— Шож, на вашу думку головне?

— Головне — сказав святочно кандидат — це апарат. Виборчий апарат. Його поставити, його налагодити і поугити в рух.

— Знаменито! — криків містоголова. Кандидат ставув у напоземський по-зипі:

— Прому мені вірити, що я його поставлю, наладдаю і пущу!

— Пускайте смішки можете! — сарка-зу на радощах містоголова і кинувся цілувати кандидата.

Але той адержав передчасний об-ла довіри і продовжав:

— Одначе до цього треба грошей! Містоголова сіз тяжко на крісло.

На кімнату латка молчанья.

— Богато? — запитав по хвєлі.

— Богато не богато, півтори тисячки доларів вистаче.

— Вітосен Бога! — зойкнув містоголова і ще глибоше сізля у крісло.

— Так, півтори тисячки! Але несту-зайте! На привидний ушці по-метесь першорядний апарат. На горі великий вапко: „Виборчий апарат партії“, з бжів афіш, летючка, плакати, канці, чила. В середині: бюро. Кілька машин до писання — листи“ на підній округ. Не до виборців, а до мужів до-віри. Що інші виборці? — тоді! Куди його поведати, туди я піду. Мужі довіри — ось важка річ. В бжрі: поради, відпо-віди, запити інформації, інструції, кон-бінції, калькуляції.

— Знаменито, знаменито! — жалтав

захопено містоголова. — Але... півтори тис...

— Може воно обійдеться і дешевше. Зрештою я зараз почнею... Гм гм гм — двіста, и и и — стоицьдесять, так, так, так — триста, гу гу гу — двіста, то то і то — тристапятьдесять... ні, зна-те, менше як тисячу триста неможливо.

Містоголова знову поманав кишень.

— Тисячутриста... За богато! Поду-майте скільки агітаторів можнаб опла-тити. А як брати кожний голос по дола-рові! — то 1300 голосів.

Кандидат сердечно зареготався.

— Агітатори?! Пошто? На що? Пере-зипти?! Мужі довіри — ось суть спра-ви А голоси будуть задурно!

— Дав би Господь! — зітхнув місто-голова.

— Руку дам, що будуть! Тільки полу-хайте мене.

— Дам шістьсот!

— Мало.

(Хвили мовчанки, в якій родатсьє дурні).

— Ну, сімсот.

— Наво містоголова, я вас не хочу ви-тати. Все на квіти. Сотик не пропаде.

— Вісімсот.

— Можна я зісімсот, але вам відразу замалю, що за анісід не ручу.

— Дев'ятьсот — ледви вимовив місто-голова.

— Мало! Подумайте: інформації, ін-струції, комбінції, калькуляції...

— Тисячу — мало не сплякнув місто-голова. — Вісім — більше не можу.

Кандидат замовк. Думає, думає, пере-рив щось голосно, крикнув, а далі зіт-хнув тяжко і зареготався махнув ру-кою.

— Вачите, це називається на службі народу і партії. Вичисаю до останньо-го ротика, а виглядає, що хочеш ви-тати.

Містоголова обурився.

— Наво товаришу, ніхто та-к про вас

не думає. Але... але уважайте, що ще я більше озурга.

— Я розумію, але я ви зрозумію, що я препінь собі не беру. Все для іні-

— Слово даю, що більше як тисячу не можливо.

— Нехай вже буде по вашому. При-дешь зі своєї кишень доложити, але

— Боже мій — для народу, для партії, для справи.

— Я прошу, щоб бачу ще такий пре-красний людей — говорива кірлє стьомі містоголова, виплачуючи тисячу дола-рів.

— Ваші слова, це для мене десяти тисяч — відповідав кандидат, доводячи тисячку до кишень.

— Не минуло й два тижні, як містого-ва дістає телеграму:

„Прийміть, поділітьесь на апарат! Бу-лиця Березова 1. — Леміт“.

По телеграфував кандидат з наймо-лодшого міста.

Містоголова сіз і потіш. Зайшов до Березову і без числа знайшов виборчий апарат.

На горі — напис, поперек вулиці тра-паренти, по боках — афіші, плакати, ле-тючи, чила. Перед апаратом гурт ле-дей, а оподалі два оригінальні хлопські воли.

— Прекрасно! — радів обігачи до сердини.

А в середині.

Простора кімната зов обшлана ви-третими кандидатів партії. На зокупі — мов Шезанго — портрет містоголова прикрашений червоними лентами і від-пожовтими цвітими.

По кутах чотири машини і апаратів машиністок, а між ними кандидат подо-ждав, за роботою ледви сит боляй ба-чати.

— А пан містоголова! Прому зрону-Зовсім не сподівався. Хбв щось та-тра-пошарі

^{*)} Спорочений титул драматичної ка-ки Галуптмана: „Und Pippa tanzt“

Тякача (теж Злуч. Держави). Крім того в Колегії мешкає в богословів-Василіах, Духовничок Колегії є о. П. Кандиш ЧСВВ.

— „Шоош милиш Олексє не пропав —
вийшла за другого“.. Молодий хлопець
Олексє Кушнієш, син тодішнього началь-
ника громади в Гуттєську, жовтєвського
політу, закохався перєд 3 роками, в бі-
дїй дівчинї Оленї Саламаї. Молодї пово-
лилися сердєчно, та на порешкодї стаю-
родичї-богатї Олексї, що з чутї на хотї-
ли, щоб їхній синок женився з бідною О-
леною. А ще до того прийшла військовий
служба. Олексє мусїв піти на рїк до вій-
ська, а коли вернув, його кохана вже була
жїнокю Федька Бутя.. Жаль і розпука о-
панували Олексю і він рїшив убити чоло-
віка Оленї. Епізодом того була судово-
карна розправа перєд трибуналом, що
вїдабувся дня 20. п. м. Акт обвинувачення
закінчує вому злочин панагоного убийства
(§ 8 і § 134 к. п.) на особї Федька Бутя.
На розправї розповів Олексє історїю сво-
яколюбї. Каже, що любив і любить Олексю
дальше, що їх недобрї люди розлучили,
що підступом та інтригою відірвали вому
Федько Бутя перєчєну. Вони що-также
писали до себе горькі листи, а коли він
пернєуз з вїсїсна і почув страшно вїстку,
то каже його такїй „душ“, що з розпуки
почав пїти. Зїїзавал і ось є час плакати
Олексє, тепер сам Бутя і вона його лю-
била і тепер... (тут на всю салю розпла-
кає), а коли їх — головно богатї родичї
Олексї - докумачи, що він з її причини
загине, то вона, щоб він (Олексє) не про-
пав, вийшла за Бутю.. Сїлєш жїїзавал
згїдло, що Олексє голосно вітпромуваєсь,
що вже Федька, що а хотїв 8. XI. 1927 р.
зробити, але це вому на шастї не здаєсь.
Трибунал засудив Олексю на 6 місяцїв
визнїї. Обвинувачує пров. А. Пєтєрєв,
бєлєсїї з. в. Л. Гамєєвич.

[illegible]

В кинемату зніщенох явищ тип. Н

При виборі партія дістала в цілому 654, сирмами: шістьсот п'ятдесят чотири голосів. Менш-білших якраз од сорокоу мандату.

— Українська Палесна Колегія в Римі має в цьому році, як доповідься в „Новій Зорі“, 20 діоцезії. А саме: 5 з латинської архієпархії, 4 з перемиської єпархії, 2 зі станиціанівської, 2 з мучацької, 1 з крижевацької, 4 єпархії св. Богумицького (Зауч. Держава) і 2 з єпископії св.

апас вулиці був зичерпаний. Корабель не міг знову перетягти із Шотландії, щоб 60 мешканців цього острова забезпечити в усі потрібне до кінця зими.

— **Літературний куток.** Німецька Академія мала «Секцією поетичної творчості» (в широкому розумінні) мала своє чергове офіційне засідання з нагоди її доповнення новими членами. Голова секції Вільгельм Шолль прочитав привітну промову, в якій говорив про завдання Академії як поет, дуже загальною. Після цього заслушав ці завдання поетів Яна Вассермана більш реально. Академія має в перший рік значніша репрезентативна. її точніші завдання не можуть бути предметом статуту або якихсь рішень прийнятих загалом, а можуть стати ясними для самих членів через повільну зміну думок. Саме таке засідання було одним із тривалих змін думок на цю складну тему. Після Вассермана забирали голос Теодор Даббер, Альфред Дабліл і Оскар Лерке, з яких не всі згодні з усіма своїми поглядами щодо ролі Інституту, до якої вони належать. Головним її завданням лишилось ймовірно те, що робить французька Академія: добірність про розвиток літературної мови, охорона її чистоти та підтримання талантів різними нагородами та підмогами.

— **Питання громадянства.** Пишуть нам зі Станіславова: На прашальному вечорі, відбутому для 17. ч. м. в честь В. Омеляна Пушкаря з нагоди його перенесення зі Станіславова до Варшави, вложивши принаймні на цьому громадянстві на знак п. ім. Володимира Лутки 68 зол. на «Рідну Школу». Всім жертводавцям склавши щире подяку Старшина Кружка «Рідної Школи» і Станіславові.

— **Подяка.** Управління Рада Ставропільського Інституту у Львові висказує отриманню подяку д-ру Іванові Березницькому, лікарю у Львові, за дар в сумі 100 доларів на обслуговування Успенської церкви. — Сеньор: Н. Третяк.

— **Білет на концерт Любим Колеснічної** (29. березня ч. р.) — продається від чини в Сорозині Базарі (вул. Руська 20). Члени Муз. Т-ва ім. Лисенка, що зложив вкладаку, дістануть довільний білет по поточній ціні. 1734а

Дописи.

КОСІВЩИНА. (історія і уложення) від у повній. У хвилі розширення виборчої буди в Косівщині складуюча ситуація: Перед війною Косівщина була виключеною і нездобутою твердим радикалізмом, а членів УНДА жодна була почасти на палітиці — інтелігенції та селянства — а число учасників у Косівщині не доходило навіть 50. В часі війни вістря радикалізму ступилась, але остала радикальними традиціями в атмосфера. Та в останніх роках по війні в косівський повіт пішли УНС і Селярб, отже радикалізм знісав конкурентів і перестав бути виключним пануючим ситуації. До цього треба додати також невідомий провід радикальної партії в повіті і фатальний добір кандидатів, бо селяни не забули Шехерізади того, що він вернувся з Чехословаччини до дому на заливний позакій лист за протекцією відомого в Косівщині Вадяна Пшибилівського, а про Клим Стефанова нехай розмаже подібність Коломийщина. Всі ці обставини авторитет для радикалів дуже некорисну ситуацію. В часі виборчої кампанії Селярб почав вести виборчу акцію в розгоні і війну з радикалами, бо ці останні у повіті були найсильнішим противником, а щоб одбутися собі призначення, треба було поборювати радикалів. Тому що Селярб загніздився в Косіві Кутах і докопавшись селян північної частини повіту, міжучини зі Слітнішником, радикали не могли навіть улаштувати віча в Косіві і в Кутах. Знов Селярб зблизився зараз на початку своєї акції туди, що на перші вічу влаштовані у Косіві Селярб обіймає багатомісто-сільський прапор, а коли ще потім у Косівщині піднімався і більша її частина з 8-ми перейшла на 19-ту (закат) почався між самими Селярб і його боротьба, авторитетом незначний юридична ситуація для УНДА і лише завдяки такому корисному для УНДА укладові обставини жодна УНДА виборці в Косівщині при софійних виборці 1748 голосів, а при сенатських 1685 голосів. Вислід голосування в косівській повіті є наступний: 1) 9616 (19662), 2) 383, 6) 222, 3) 6) 264 (1990), 17) 2308 (34), 18) 1748 (1685), 19) 7169, 90) 18, 22) 6152 (3012), 24) 265 (5), інші партії як 26, 30 і 33 дістануть по кілька згідно відзначеного голосів. В скобках подано число голосів для радикалів, які — як сказавши — перед війною були виключними пануючими ситуації в Косівщині, катастрофічний, а незначний велике число голосів, яке збрала однака, помічником для всіх українських партій. В частині це не насильством свободи ведення виборчої боротьби, бо всі інші українські партії, а головне Селярб поборю-

вав не одиницю, а лише УНДО і завдяки цьому однака в 33-тій округі дістала 3 мандати, а навіть посилає по четвертій. Після числа населення в 33-тій округі повинні були бути розділі мандатів наступний: позови 1 мандат, жодні 1 мандат, в Україні 7. Знов між українцями один мандат повинен був дістати Селярб, 3 радикали а три УНДО. Тим часом однака забрала голоси УНС і таким чином узяла другий мандат, а що Селярб поділявся, то через те дістала однака ще й третій мандат, а навіть посилає по четвертій. Однака розвела шалену агітацію, бо за нею агітували: 1) громадські секретарі, 2) з наказу всі місти в повіті скандали в своїх громадах ніч за одиницю, 3) інвазіди, 4) поліції, 5) урядники, 6) платні агітатори, 7) навіть акушерки. Крім того однака сипнула грошем, роздавала потерпілим від повіті жарас перед голосуванням — приміром у Річці — шкору, найвища собі платних агітаторів як Антона Абрамівича з Вербілиці і Івана Фігука, мужа учителя з Кобак, який то останній в Бабині мав грозити людям, що як не будуть голосувати на одиницю, то прийде карна експедиція до села. Однак спосіб агітації однаки не може бути оправданним для партій, які стоять на національних ґрунті і вони повинні зачати від тепер систематичну й послідовну роботу в цілім 33. округі, щоб освідомити нарід і викоринити хлібодшину без огляду на те, чи вона кривиться під шістькою, чи під одиницю, бо в протипавні випадку при найближчій нагоді результат буде такий самий, а тоді також випи цього треба буде приписати собі самим. — **Ундист.**

3 театру.

Вед. міський театр: Ібсен: «Примари», в 3 діях. — Гостинний виступ А. Моїсєє.

Тим, що не знають точніше творчості Ібсена, слід пригадати, що «Примари» в другим боком питання поставленого ним у попередній пєсі «Дім лялечки» (Нора), яка проголосила право жінки покинути інколи дім мужа. Коли жінка лишається всупереч власним пересвідченням, тоді трагедія її і всієї рідні стає деколи ще більша. Несамовита історія «Примар» в одним із зворотних моментів європейської драми і одною із великих перемог Ібсєніського таланту. Видана в 1881 р., вона приголомшила всіх своєю сміливістю сюжету та гостротою нападу на суспільну мораль. Це був один із найяскравіших маніфєстів натуралізму на сцені, що вибодило право в театрі теж для патології.

Минуло 7 літ, поки прихильники таланту Ібсєна в Німеччині під проводом Франца Вальнера (нині 73-літнього актора в Дрездені), першого, що дав там креплію Освальда, добились виставки в Берліні. Це була, як казали, «перемога модернізму». У Скандинавії проти загальної звазі обурення лише 4-ох зважилось боронити пєси, між ними Берсон і Брандес. Француз мораліст Едуард Род аж у 1889 р. у передмові до перекладу «Примар» вишував, що колись ім'я Ібсєна стане у Франції таким популярним як ім'я Достоевського, Дікенса і Тургєнева.

Пєса не втратила для нас своєї сили. її жах споріднений із проблемами грєсько-го театру, де режисером трагедії є невідчужиме Фатум. Весь цей театр основно рижиться простотою своїх засобів від те-перішнього, ускладненого різноманітністю пригод, якими володіє хиткий Примарок. Із сучасної аудиторії половина, як і колишня публіка невідатна на світло-гляд Ібсєна, може замість протестів аш-шатись байдужою.

Моїсєє, що творить тин Освальда не від ініці, надто великий актор, щоб в його приходу докидати свої три гриби в борці. Нам він може подобатись або ні; одо-лаємо: що його кредія основана на студіях у зв'язку з творчістю автора та про-явами недуги, яку він має передати. А це щось зовсім інше як імпрізація на тему твору та психології дікаї особи у акторів, які нехтують всякою критичною під-готовкою. Моїсєє грав по німєцьки Семашкова, що грав свою ролу яких 20 літ, є рідною великою товаришню Моїсєє у цілі пєсі.

Про дивне враження пєси граючі в двох мовах можна би хіба написати окрему статтю. М. Руд.

Всі українські діти до української шко-ли! Хто минас свою рідну школу і пос-лає дитину до чужої школи, — той во-рог своїй дитині і українській нації!

КАМЕННИЦЯ ДВО- ПОВЕРХОВА. близько середності, чотири вікні, комнати, комфорт, ціна 12.500 доларів. **ДВО- ПОВЕРХОВА,** повний комфорт, околиця Збодківська, до-хід 1000 дол. ціна 16 тисяч доларів. **ДВО- ПОВЕРХОВА,** Зале-ня, дохід 1000 дол., ціна 12.000 дол. **ТРИ- ПОВЕРХОВА,** серед-ності, дохід 2.000 дол., ціна 20.000 доларів. **ВІЛЛЯ ПОВЕРХО- ВА,** Листопада, ос-таткомнати, повний комфорт, великий го-род, ціна 12.000 до-ларів. **Догідні усяля.** **ВІЛЛЯ,** Дворіччя, го-го, 9 вікніх комнат, пів моря огорожу, 16.000 доларів. **БРУ- ХОВИЧІ,** мілля 8 убі-кацій, 200 сажнів го-роду, 2.500 доларів. **Річні ПАРЦЕЛІ,** мілля **МЕНШІ ВІЛ- ПІ РЕАЛЬНОСТІ** продасть Централь-на Агенція, Конєр-ника 14. 1732 1-1

ЛІКАР з практи-кою в перших клініках у Гамбурзі, Берліні і Празі та знаючий добре бак-тер.-пат.-гістол. праці негайно пошу-кує заняття. Д-р Ва-силь Чижєвський до Адміністрації. 1-1

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабінєвича:

Підтайлі:

- 23. III. Гейша.
- 24. III. День і ніч.
- 25. III. Воскрєсення.

Завані:

- 26. III. Вихрєст.
- 27. III. Воскрєсення.

Негайно до хору прийму сопрана і те-норів. 2-3

Поради материй вуз. Ходорівсько-го ч. 15, пойдом не, що лікарські орди-нації відбуваються кожного дня рано від год. 9-тої; попол. від год. 3-тої. Насвіт-лювання кремінною лампою в ціні по зол. 2 відбуваються кожного дня. — **У права.** 3-3

На «Рідну Школу» вложили: Вн. Ро-жуальд Герцєвський Яремче 100 зол. як найважливіший даяток на ратунок «Рідної Школи»; Амадія Гладиловичева 10 зол. замість віни на домовину бл. п. Анни з Петриші Олександрівної, Теодор Го-за Перемішль 20 зол. замість віни на до-мовину бл. п. о. Володимира Андрузова, пароча в Ляшках. — Жертводавцям склавши щире подяку Головна Упрана. 1-1

ДРІБНІ ОГолошення.

УМЕБЛЬОВАНА комната одно або двоособова з удержанням або без, 1. поверх, від не гайно, вуз. Косинєр-ська і двері ч. 5/1 пош. 3-3

Новий музичний катальог висилає на бажання Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка 1757 Львів, Ринок 10. 1-10

ФІРАНКИ, вапи ручної роботи най-дешевше Ванк, площа Марійська 5, 1. пош. 1615 б 3-?

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст недуг легін, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 14-24

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше на-правлений у найбіль-шій годинникарській роботі Івана Зель-тенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — 3 про-вінції просимо репа-рації присилати пош-тою. — Старомодні дамські годинники нереробляємо на ру-чці, 3 б 70-7

ВІРНО СЛУЖИТЬ КОЖДІЙ ГАЗДИНІ
C-Z-W
МИЛО зі ЛЬВАМИ

М. Возняк

Ів. Белей і Ол. Кониський
до зв'язків Галичини
з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в.
Ціна 50 сот.

На поштову пересилку 20 сотків.
НАБУТИ МОЖНА
в Адміністрації «Діла» — Львів
Ринок ч. 10. 1-7

30д. 11-00 **Будильники** 30д. 11-00
франц. закорд.
з гарантією, тільки у фірмі 1-3
Б. ГРИНБЕРГ, вул. Синьуська 4

VI. Загальні Збори

Союзу Українських Адвокатів.
В суботу дня 24. березня 1928 р. в 4-й годині зполудня відбудуться Загальні Збори С.У.А. в залі Товариства «Українська Бесіда» в Народному Домі у Львові вуз. Рутівського, а таким поряд-ком нарад:

- 1) Отворення Загальних Зборів.
- 2) Вибір голови і секретаря Зборів.
- 3) Звіт з діяльності Товариства за 1927 рік: а) звіт секретаря, б) звіт референта делегатів, в) звіт скарб-ника.
- 4) Звіт контрольної комісії і ухвалення абсолютної уступачою видозві.
- 5) Вибір нового видау.
- 6) Зміна статуту — реф. д-р А. Гомі-конич.
- 7) Справа Правничого часопису — реф. д-р Р. Домбєвський.
- 8) Посмертний фонд — реф. д-р А. Го-мєвський.
- 9) Внески.

За Прєвєдію С.У.А.:
Д-р Л. Ганкевич, голова, д-р Е. Шурєв-ський секретар, д-р М. Волошин, і. исто-голова, д-р Л. Бачинський, II. исто-голова. 3-3

Ширіть наш часопис!

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів Фельшєвських
в Калуші, вул. Сінєська ч. 14.
в Перемішлі, вул. Краєвського ч. 64.
відливає на замовлення дзвони гармо-нічні і поодинокі, а по стійно удержує на складі злив 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг. 90-7
Ціни приступні — сплати ратими.

За редакцію відповідає Василь Мухомий.

Видав Видавничча Спілка «Діло».

З друкарні Видавниччої Спілки «Діло». Львів. Ринок ч. 10.